Bylo proto již z tohoto důvodu nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o ss, aniž bylo třeba a možno zabývati se dalšími námitkami stížnosti.

Č. 10.419.

Samospráva obecní: O předpokladech změny obecních hranic podle § 4 obec. zříz. čes.

(Nález ze dne 15. března 1933 č. 7255/32.)

Prejudikatura: Boh. A 8549/30, 8575/30, 9032/31.

Věc: Obec B. proti ministerstvu vnitra o změnu obecních hranic.

Výrok: Stížnost se dílem odmítá pro nepřípustnost, dílem zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Rozhodnutím z 28. února 1924 povolila osk v Poličce na základě § 4 obec. zříz. vzhledem k dohodě zúčastněných obcí a kladnému prohlášení zsp-é v Praze změnu hranic mezi obcemi B. a P. tak, že z katastrálního území obce B. vyloučena byla osada D. s parcelami k jednotlivým popisným číslům této osady náležejícími v úhrnné výměře 62 ha 93 a 90 m² a přičleněna byla do katastrálního území obce P.

V prosinci r. 1927 obec P., poukazujíc k tomu, že osada D. obsahovala ve svém katastru od nepaměti polesí velkostatku r.-ského ve výměře okrouhle 768 ha, že jen z neznalosti historického katastru zástupci obce P. nežádali v r. 1924, aby toto polesí bylo zároveň s osadou D. přičleněno do katastrálního území této obce — a že přičleněním osady D s chudým občanstvem vzrostlo chudinské břemeno obce P., kdežto oddělením osady hospodářská situace obce B. se zlepšila, žádala, aby celé polesí r.-ské bylo přičleněno k obci P. — Průběhem řízení omezila obec P. svoji žádost potud, že podle usnesení svého zastupitelstva z 16. dubna 1930 žádala za přičlenění toliko části polesí r.-ského, t. j. parcel 1585, 1586 a 1599 ve výměře 340 ha. — Archiv map katastrálních neměl proti změně hranic námitek pod podmínkou, že k zmíněným parcelám přibrán bude díl parcely 1600, spůlné pohraniční cesty. — Obec B. vyslovila se usnesením zastupitelstva z 4. února 1931 i o takto omezené žádosti odmítavě. — Okresní výbor v Poličce ve schůzi dne 31. ledna 1931 usnesl se doporučiti žádanou změnu hranic, ježto jest spravedlivá a hospodářské situaci obou obcí úměrná. Kladně vyjádřil se i zemský výbor v Praze usnesením z 1. července 1931.

Zemský úřad v Praze rozhodnutím z 2. července 1931 povolil podle § 4 obec. zříz. změnu hranic a zároveň katastrálních území vyloučením pozemkových parcel..... z obvodu obce B. a přidělením jich do kat. území obce P., shledav, že změna jest z veřejných ohledů nutná a účelná. Obec B. i po provedené změně vzhledem k její hospodářské situaci, kterou zemský úřad blíže vylíčil, bude s to plniti veškeré povinnosti zákonem jí uložené a to tím spíše, že založením fondu na stavbu telefonu z běžných příjmů projevila, že je schopnou řešiti i úkoly přesahující rámec povinností zákonných.

Min. vnitra nař. rozhodnutím odvolání obce B. nevyhovělo podstatně z těchto důvodů: Podle § 4 odst. 2 a 4 čes. obec. zříz. je možna změna hranic i proti vůli zúčastněné obce, při čemž je nutno splniti toliko předpoklad, vyplývající z vlastní podstaty obce, t. j. že po provedené změně budou tu territoriální celky způsobilé plniti úkoly, jež zákon obcím v oboru působnosti samostatné a přenesené ukládá. Jiných předpokladů stanoveno není. Obec B. i po provedené změně hranic bude moci dostáti svým zákonným povinnostem i přes to, že v posledních 3 letech byla odkázána krýti svůj schodek nejen přirážkami, nýbrž i příspěvkem z vyrovnávacího fondu. Názor tento je podložen i vyjádřením okres. a zem. výboru. Máť obec B. plošnou výměru 1058 ha, 93 domů a 400 obyvatel. Přirážková základna činila od r. 1928 okrouhle 4.500 Kč; přirážky v posledních letech dosahují 200—300%. Koncem r. 1930 činila aktiva podle účetní uzávěrky 207.946 Kč, dluhy — t. j. — zbytek anuitní zápůjčky 90.000 Kč. Schodek podle rozpočtu na r. 1931 činil 20.720 Kč a měl se hraditi přirážkami a příspěvkem z vyrovnacího fondu. Obec kromě dávky ze zábav a z přírůstku hodnoty vybírá dávku nápojovou, z přislíbení domovského práva a z přechodného ubytování. Provedenou změnou hranic, jíž zmenší se plošná výměra obce o 340 ha a přirážková základna o 966 Kč, poklesne přirážková základna na 3.600 Kč, takže na 1 obyvatele připadne as 9 Kč; částka tato jest zcela přiměřenou s potřebami horské obce. Výdaje na chudinství, školství, obecní cesty a policejní bezpečnost nedosahují, jak udává odvolání, částky 26.850 Kč, nýbrž podle rozpočtu na r. 1931 jen 12.283 Kč. Je-li obec zadlužena z důvodu stavby chudobince, má naproti tomu rovnocenný objekt pro zaopatření svých chudých. Obec proti výroku zem. úřadu, že změna z důvodů veřejných je nutná a účelná, nemůže se brániti námitkou, že hospodářský stav obce P. je lepší; proti jednostranné změně hranic může uplatňovati pouze námitku, že pozbude způsobilosti plniti úkoly, zákony na obec vznesené. I kdyby tedy odpovídalo skutečnosti, že rozhodnutí zem. úřadu postrádá v tom směru odůvodnění, nelze obci namítati, že jí tím byla ztížena účinná obrana.

Stížnost obce B. v prvé řadě namítá, že nař. rozhodnutí vůbec se nezabývá námitkou odvolání, že změna hranic odloučením osady D. od obce B. a připojením k obci P. byla již definitivně provedena v roce 1924. Nss nepochybuje, že obec, kterou zákon v § 4 obec. zříz. zásadně chrání před zásahy do její územní celistvosti, jest k této námitce primerní relevance legitimována. Obec se jí bránila již v řízení správním, uplatňovala ji již při místním šetření dne 13. března 1930 a také v odvolání proti rozhodnutí zemského úřadu. Vytýkala a vytýká jí i nyní, že povolení změny hranic stojí v cestě res iudicata.

Stížnosti jest přisvědčiti, že žal. úřad se s touto námitkou výslovně nevypořádal, v té okolnosti však, že rozhodoval v meritu věci, dlužno spatřovati implicite obsažený výrok, že námitku rei iudicatae nepovažoval za důvodnou, v čemž sluší mu dáti za pravdu. Obsah nař. rozhodnutí totiž nikterak nenasvědčuje tomu, že bylo rozhodováno o věci, která byla již jednou pravoplatně rozhodnuta. Vyplývá z něho naopak, že úřad řešil případ od onoho, který byl rozhodnut v r. 1924, zcela odlišný a samostatný. Neboť tehdy šlo o změnu hranic mezi obcí B. a P. odlou-

čením osady D., nyní šlo však o změnu hranic odloučením části polesí r.-ského. Ač tedy v obou případech procesní strany byly totožné, nelze přece mluvit o res iudicata, ježto předmět rozhodování není totožný a nestal se totožným ani tím, že podnět k nové změně hranic zavdala změna hranic provedená již v r. 1924. Nemohla-li tedy nař. rozhodnutí překážka věci rozsouzené vůbec státi v cestě, nelze uznati za nezákonné, že žalovaný úřad tuto námitku st-lčinu přešel, uznav ji mlčky za bezpodstatnou.

Z úvahy, že šlo o nový předmět rozhodování, plyne ještě také další důsledek, že jsou bezdůvodny i ony námitky, jimiž se stížnost snaží své stanovisko podporovati srovnáváním důsledků provedené změny hranic smírnou dohodou z r. 1924 a důsledků změny povolené nař. rozhodnutím, a jimiž dále vytýká, že žal. úřad k nepoměru ze srovnávání toho vyplývajícímu nepřihlížel. Vyřizuje další námitky stížnosti, vycházel nss z těchto úvah:

Obecní zřízení neobsahuje výslovného ustanovení o tom, z jakých důvodů lze žádati za změnu obecních hranic. V § 4 stanoví pouze, že změna obecních hranic je dovolena potud, pokud obec nepřestává býti obcí o sobě, t. j. jak vyložil nss v nál. Boh. A 8549/30, pokud je schopna i po provedené změně hranic plniti úkoly uložené jí zákony v oboru působnosti samostatné i přenesené. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje zejména úvaha, že předepisuje-li ustanovení § 94 cit. zák. spojování obcí ke společné správě, když některá obec nemá dostatečných prostředků k plnění zákonných povinností, nedá se ustanovení § 4 obec. zříz. podkládati úmysl dopouštěti změny hranic, které jsou způsobilé soběstačnost obcí ohrožovati. Je však otázka, zda se obec proti povolené změně hranic může brániti ještě i jinými námitkami nežli námitkou, že následkem zamýšlené změny hranic nebude způsobilá plniti povinnosti zákonem jí uložené, zejména zda obec je oprávněna proti povolené změně namítati, že pro změnu hranic nebylo žádných důvodů veřejných.

Z ustanovení cit. § 4 odst. 1 plyne bezprostředně jen tolik, že změna hranic obecních nemá býti povolena, stojí-li v cestě nějaké ohledy veřejné, neboť změna hranic je podmíněna prohlášením zemského úřadu politického, že v tomto směru není závady. Že by však změnu hranic obecních bylo lze povoliti jen tehdy, kdyby nějaký ohled veřejný positivně jí vyžadoval, zákon nepředepisuje. Obce mohou se naopak podle § 4 odst. 2 obec. zříz. o změně hranic dohodnouti, a nebrání-li nějaký ohled veřejný, mohou docíliti změny hranic z jakýchkoli motivů, jimiž zpravidla budou ryze místní zájmy zúčastněných obcí, jež po případě nebude ani možno kvalifikovati jako zájmy veřejné. Z těchže motivů je však také přípustno provésti změnu obecních hranic i proti vůli některé ze zúčastněných obcí, neboť zákon v tom směru nijak nerozeznává. Není tedy možno hledat nezákonnost v tom, když změna hranic obecních záleží v tom, že se území obce hospodářsky slabší zvětšuje na úkor obce hospodářsky silnější za tím účelem, aby obec dosud slabší mohla lépe dostáti svým úkolům. Jen tehdy, kdyby touto změnou byla ohrožována soběstačnost obce dosud hospodářsky silnější, nedala by se změna hranic s intencí zákona srovnati, a jen v tomto případě dalo by se také, jak

již svrchu bylo uvedeno, mluviti o zkrácení obce územně zmenšené v jejím právu, což bylo uznáno nejen v cit. již nál. Boh. A 8549/30, nýbrž i v nál. Boh. A 8575/30 a 9032/31.

Stěžující si obec však v tomto smyslu věcné námitky neformuluje a neuvádí nic, z čeho by plynulo, že spornou změnou hranic bude ohrožena její způsobilost plniti úkoly, jež jsou zákonem na ni vloženy. — —

Č. 10.420.

Učiteľstvo (Slovensko): Je nárok nezletilých sirot po učiteľoch na ľudových školách na zaopatrovacie pôžitky vázán na podmienku pobytu na území čsl. republiky?

(Nález zo dňa 15. marca 1933 č. 4130.)

Vec: Dr. Eugen K. vo V. čo tútor nezl. Edity K. a nezl. Hugona K. proti referátu ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave o zaopatrovací pôžitky.

Výrok: Sťažnosť sa zamieta pre bezdôvodnosť.

Dôvody: Podaním de pres. 22. februára 1929 domáhal sa st-ľ čo tútor nezletilého Ottu, Edity a Hugona K., detí dňa 13. apríla 1928 zomrelého Alexandra K., bývalého učiteľa na židovskej ľudovej škole v S., stanovenia a poukázania úmrtného, ďalej polročného platu zomrelého pre zmienené nezletilé siroty a zaopatrovacích pôžitkov pre tieže.

Žal. úrad napadnutým rozhodnutím vyhovel tejto žiadosti len, pokiaľ išlo o úmrtné s poukázaním čiastky 3.600 Kč, žiadosti však o poukázanie polročného platu pre siroty nevyhovel, lebo sa na zomretého vzťahovaly už platové predpisy zák. č. 104/26 a v tom nieť žiadneho takého stanovenia, na základe ktorého by mohol byť žiadaný plat poukázaný; tej žiadosti, v ktorej sa žiada pre siroty sirotská penzia, žal. úrad tiež nevyhovel, lebo syn Oto, narodeny 17. augusta 1911, zamestnaný je s platom ročných 6.000 Kč, čím je teda v smysle § 7 vl. nar. č. 234/21 zaopatrený, dcéra Edita, narodená 10. augusta 1919, a syn Hugo, narodený 3. augusta 1921, zdržujú sa v Maďarsku, kdežto v smysle odst. 1 § 6 zák. č. 167/24 prejíma štátna pokladňa s výhradou regresu náklad na penzíjne a zaopatrovacie pôžitky učiteľov škol ľudových ako i pozostalých po nich, pokiaľ osoby, o ktoré ide, bývajú na území republiky čsl.

O sťažnosti do tohoto rozhodnutia uvažoval nss takto:

Predne nutné je konštatovať, že sťažnosť výslovne brojí len proti tej časti napadnutého rozhodnutia, ktorou nebolo vyhovené žiadosti sť-ľovej o stanovenie a poukázanie zaopatrovacích pôžitkov pre siroty a to nezletilú Editu K. a nezletilého Hugona K., z príčiny ktorej len v tejto časti môže byť napadnuté rozhodnutie predmetom kognicie tohoto súdu.

Ako je to patrné z napadnutého rozhodnutia, žal. úrad odoprel stanoviť zaopatrovacie pôžitky pre svrchu zmienené siroty z toho dôvodu, že zdržujú sa ony v Maďarsku, kdežto podľa odst. 1 § 6 zák. č. 167/24 prejíma štátna pokladňa náklad na zaopatrovacie pôžitky pozostalých po učiteľovi ľudových škôl, pokiaľ títo pozostalí bývajú na území republiky čsl.